

ÅRSSKRIFT
FOR
ROSKILDENSER-SAMFUNDET

NR. 59 · OKTOBER · 1977

roars kilde

BOARS KILDE

ÅRSSKRIFT FOR ROSKILDENSER SAMFUNDET

Nr. 59 - OKTOBER - 1977

Generalforsamlingen

Lørdag den 5. november 1977 afholdes

Kl. 16.30: GENERALFORSAMLING på Hotel Prindsen, Algade.

Dagsorden:

1. Beretning.
2. Regnskab.
3. Lånesager.
4. Fastsættelse af kontingent 1978/79.
5. Valg til bestyrelsen.
6. Valg til revisor.
7. Eventuelt.

Kl. 18.00: JUBILAR- og ÅRSFEST på Hotel Prindsen, Algade.

Der serveres oksehøjreb m/ gemyse og isanretning, dertil $\frac{1}{2}$ fl. rødvin samt 2 glas hedvin.

Prisen pr. kuvert og for deltagelse i festen andrager kr. 140,-, *der opkræves ved middagen* (må ikke sendes pr. post).

Derefter dans, indledt med polonaise.

Kun adgang for medlemmer. Foreslå klassekammeraterne, at de også deltager.

Påklædning: Smoking eller mørkt tøj.

Tilmelding senest 1. november til assurancefirmaet Henry Carstensens kontor, Algade 19, Roskilde, mellem kl. 9 og 16.30 alle hverdage undtagen lørdag på tlf. 03 - 35 33 33.

Til ballet, der begynder ca. kl. 21, er der gratis adgang for alle medlemmer.

NB! Medlemmer blandt jubilarerne, der har modtaget særlig indbydelse, bedes af hensyn til bordplanen tilmelde sig på det fremsendte kort.

Betal venligst kontingentet for 1977/78 straks på vedlagte indbetalingskort. (Se kontingentbeløbet andetsteds i bladet).

Med venlig hilsen
BESTYRELSEN

Læs artiklen TAK FOR BEGYNDELSEN, før kontingentet sendes.
Se side 2.

Tak for begyndelsen!

Da vi sidste år foreslog, at man af sig selv forhøjede sit kontingent med 10 eller 20 kroner til vor uddannelsesfond, var vi meget spændt på, hvorledes det ville gå.

Vi var helt klar over, at mange næppe ville nå at læse på side 2, før de havde sendt deres kontingent, – og så var det faktisk for sent.

Men vi har al god grund til at sige vore kammerater tak for det, der blev gjort.

Vor tilvækst til uddannelsesfonden steg ganske væsentligt, – og nu er vi så optimistiske, at vi venter endnu større tilslutning i år.

Er der brug for pengene?

Der har måske været en tilbøjelighed til at antage, at vort offentlige tilskudssystem er noget nær det perfekte; – i hvert fald indtil melodien fik en anden lyd, og indskrænkninger begyndte at virke ind på mulighederne for støtte. Vi vil gerne gentage, hvad rektor Henrik Lange oplyste for et par år siden, – at »uden den støtte, de fik fra Roskildenser-Samfundet,

ville flere gymnasier og HF'ere ikke kunne have afsluttet deres skolegang«.

Det er værd at huske.

Hvad kan vi da gøre?

Vi har en drøm, der kunne blive virkelighed.

Tænk, om hvert eneste medlem af vort Samfund lagde blot en 10-krone til deres kontingentindbetaling.

Det ville betyde 10.000 kroner ekstra i uddannelsesfondens kasse, og vel at mærke 10.000 kroner, som ville blive der for al fremtid, fordi de efter udlån kommer tilbage igen.

Det ville betyde i hvert fald to ekstra udlån om året, som vi i dag må sige nej til.

Og så drømmer vi videre.

Alle, der har jubilæum – ligegyldigt hvor »stort« eller »lille« – og som synes, at der er noget at fejre, sætter et noget større beløb på giroindbetalingen, – alt efter lyst og evne.

Enhvert beløb er særdeles velkomment.

Viborg
Katedralskole

Oslo
Katedralskole

Roskildenser-Samfundets bestyrelse

Direktør, civilingeniør *Peter Hartmann*,
formand.

Advokat *Mogens Røest-Hansen*, næstformand
(studie- og uddannelsesfonden).

Assurandør *Erik Carstensen*, H.D.

Lægeseekretær, fru *Inge Winther*, sekretær og
kasserer.

Lektor, fru *Ellen Thorsen* (studie- og
uddannelsesfonden).

Fru *Lise Whitta Jørgensen*.

Kontorchef, civiløkonom *Ernst Willumsen*,
redaktør.

Bogtrykker *Flemming Vessel*.

Henrik Piił Gottrup.

Anders Kildemoes.

Birgitte Nybo Jensen.

Ellen Gjedde.

Nyt bestyrelsesmedlem

Ved generalforsamlingen i november 1976 indvalgte til bestyrelsen en dimittend fra samme år.

Det blev *Ellen Gjedde*.

Ellen studerer ved Københavns Universitet og søger samtidig at gøre nytte i vor bestyrelse sammen med de andre yngre kræfter deri.

Øer i tidens malstrøm

Lidt om de 19 katedralskoler i Norden

Skolen i dag er et integreret led af det demokratiske samfund; men sådan har det ikke altid været.

Skolen er oprindeligt udsprunget af kirken, og af de skoler, som i en fjern fortid blev oprettet i forbindelse med domkapitlerne i de byer, hvor der fandtes sådanne, er der i Norge, Sverige og Danmark kun 19 tilbage.

De 14 af dem blev til inden Reformationen, de seneste 5 i det første århundrede derefter.

Man kan i dag beundre den organisatoriske kraft, som Moderkirken besad, når den hurtigt efter Kristendommens indførelse satte i gang med at danne en åndelig elite i de *erobrede* lande. At visdom er magt erkendtes allerede dengang, og man drog konsekvensen deraf.

Karakteristisk for udviklingen er det også, at man ved udgangen af 1200-tallet havde nået at »udbygge« de forhåndenværende muligheder. Så vidt bestemt vides, blev ingen nye lærde skoler grundlagt i de følgende to århundreder; man gik da videre med universitetsuddannelsen.

Umiddelbart før Reformationens indførelse, nemlig i 1532, blev der atter oprettet en katedralskole; men den menes nu at være ældre.

Så kommer Reformationen, og med den atter 5 katedralskoler.

Her er det igen ønsket om at uddrage nye kræf-

ter af folket til det kommende førerskab på luthersk grund.

Ser man i dag tilbage på denne udvikling, springer en væsentlig forskellighed i øjnene.

Pionerarbejdet fra tiden efter år 1000 besad en forunderlig kraft og friskhed. Det kunne bygge på den katholske kirkes *internationale*, hvad der gav skolen et virkeligt udsyn. Selv om hovedtemaet var teologi og religion i det hele taget, omfattedes skolens lærdom også af andre forhold. Ikke alene kanonisk ret, men også andre samfundsproblemer, historieskrivning og naturfag, derunder lægekunst hørte med til tidens kundskabskrav på avanceret plan.

På to områder kom de senere lutherske skoler til at betyde et tilbageskridt. Deres kilder indskrænkedes til den lutherske del af verden, d.v.s. store dele af Tyskland. Vor åndelige kontakt med de romanske lande og tildels også med Tyskland gik tabt for lang tid. Dertil kom også, at skolernes fagområder fik så travlt med at prædike reformation, at mange »udenoms-emner« forsvandt for lang tid.

— — —

Først da vi nåede frem mod Oplysningstiden gik en ny pionerbølge gennem Europa. Nu gjaldt det folkets bredere lag og deres uddannelse. Først i den helt nye tid har skolen fået sit demokratiske præg, — og alligevel klages der

selv her hos os stadig over, at den højere undervisning skulle lide under en slags privilegering af bestemte samfundslag.

Kaster vi nu blikket på de 19 katedralskoler, der befinder sig som øer i tidens malstrøm, har mange af dem gennemlevet omtumlede tilværelser.

De har eksisteret i forskellige former, — svarende til den undervisningsmæssige udvikling i det enkelte land. Nogle af dem har i perioder været helt nedlagt, men er påny dukket frem. Andre har på skift kunnet benytte sin gamle benævnelse, katedralskole, eller er blevet den berøvet, fordi en naboby pludseligt skulle forlenes med den ærværdige titel, — selv uden nogen katedral, der kunne berettige til navnet.

At leve alene på en tradition ligger i vore dage hinsides sultegrænsen; men det er dog glædeligt at se, hvordan man de fleste steder hæger om sin »status«, og hvordan man plejer mindet om de elever, der senere i deres tilværelse har kastet glans over deres gamle skole.

I misforstået »demokratisme« har man under udarbejdelsen af nye skoleplaner sigtet mod en

egalisering af alle skoler, — selv »navnet« har man forment visse af de gamle skoler.

Man har glemt, at selv en demokratisk livsholdning også en skønne dag kan blive noget historisk og værdifuldt af andre grunde end de sidst opnåede stemmetal. Man kan blot tænke på et navn som Thomas Jefferson for at forstå, hvad der menes hermed.

Hvordan man identificerer sig —

I gamle dage var *seglet* det middel, hvormed man lovgyldigt identificerede sig, og det gjaldt både myndigheder og privatpersoner. Derfor vågede man også over sit segl; det måtte ikke falde i forkerte hænder. Øvrighedspersoner havde tilmed ofte en »segelbevarer«. Endnu benytter over halvdelen af katedralskolerne et segl.

Seglets »emne« var oftest af symbolsk karakter, ligesom våbenskjolde, — ferlen og riset indgår i nogle af dem som tegn på skolemesterens midler, men oftere har man tænkt på skolens formål.

Katedralskoler i Norden

<i>Sted:</i>	<i>Stiftelsesår:</i>	<i>Eleverantal 1976/77</i>	<i>Evt. bemærkn.:</i>
NORGE:			
Bergen	1152-53	520	
Hamar	ca. 1153	720	genopr. 1876
Kristiansand	1642	1063	
Oslo	1153	480	
Stavanger	ca. 1152	415	genopr. 1824
Trondheim	ca. 1030	800	
SVERIGE:			
Linköping	1627	913	
Lund	1085	735	
Skara	i 1200-tallet	750	genopr. 1641
Uppsala	1200-tallet	1000	
Växjö	1643	750	
DANMARK:			
Haderslev	1567	585	
Nykøbing	1532	450	evt. stift. ca. 1430
Odense	1283 (?)	602	
Ribe	13. juni 1145	224	
Roskilde	1020-1023	688	
Viborg	omtalt i 11. årh.	629	
Ålborg	1540	550	
Aarhus	før 1280	600	

Man finder blomster eller planter, undertiden vandes de, eller en vandkande minder om muligheden.

En bog, en globus, en lyre og en ugle er faste ingredienser i et godt gammelt skolesegl.

Et sted finder man vor veninde fra Oldtidskundskab, selveste Pallas Athene.

På samme måde som riddernes våbenskjold var suppleret med en devise eller et motto, har også adskillige af skolerne en sådan *devise*. Det gælder særligt de danske skoler.

Roskildes eget ARTIBUS INGENUIS kender vi jo alle.

Viborg har VITAM IMPENDERE VERO, hentet fra Juvenal (At sætte livet ind for sandheden); Haderslevs PATRIAE ET LITERIS (For Fædreland og Lærdom) og Odenses LITTERIS ET HUMANITATI (For Lærdom og Menneskelighed) ligger nær op ad hinanden; Aarhus har en ret lang *devise*, nemlig: NIL NON MORTALE TENEMUS PECTORIS EXCEPTIS INGENIQUE BONIS, – Marinus Børup har versificeret den til dansk med linjerne:

»Vort eje ligger i dødens hånd
to goder undtagne: sjæl og ånd.«

Og det er vist så nær på, man kan komme det. Uppsala Katedralskola har devisen COELESTI RORE VIGEMUS, hvilket er udlagt: Vi har vor styrke fra himlens dug.

Skoleuniformer er med tiden gået af mode, de er konverteret til *skoletrøjer*, som kun findes få steder; men det kan jo være, at ikke mindst amerikanske forbilleder fra colleges og universiteter kan virke med til at genoplive tanken.

I Skara har dog MV (Musikens Vänner) en mørkeblå skoleuniform af en model, hentet fra 1800-tallet, med en skolehue, der er forsynet med lyseblå puld.

Faner findes også nogle få steder. Uppsalas er gul med et rødt kors (domkirkens farver), i øverste venstre hjørne findes ferle og ris korslagt.

Skoleemblem eller *skolenål* er også ret sjældent forekommende. Forøvrigt er det interessant at mærke sig, at det skoleemblem, som Roskilde Katedralskole i sin tid fik fremstillet på grundlag af en mønt fra Knud den Stores tid, desværre aldrig rigtigt er slået an. Det var faktisk smukkere end det meste af den slags.

Viborg har et nydeligt blazer-mærke, der også kan anvendes til sportspåklædning. Det forestiller en gylden olielampe med en rød flamme, hængende i en kæde. Baggrunden er en blå cirkel; denne er omgivet af en bladkrans; det hele er vævet på sort stof. I cirklen findes skolens motto og ordene SCHOLA WIBERGENSIS.

Bergen, Trondheim og Oslo har en fælles baggrundsfigur, nemlig kardinal *Nicolaus Brekkespeare*, som senere blev pave under navnet Hadrian IV. Det var nemlig ham, der som pavelig legat i midten af 1100-tallet oprettede den norske kirkeprovins og dermed de kapitler, der tjente som baggrund for skolerne. Hans billede vil derfor ofte forekomme i disse skolars publikationer. Forøvrigt er også Hamar knyttet til dette fællesskab, altså fire af de seks norske katedralskoler. (Trondheim er dog faktisk ældre).

Traditioner, donationer og deslige

Fem af katedralskolerne besidder biblioteker af virkeligt format. Det fornemste af dem har sandsynligvis været Uppsalas, der bl.a. indeholdt særdeles mange bøger fra tidsrummet 1500–1700; men desværre brændte det hele i 1702. Bergens bibliotek tæller 10–12.000 bind, Trondheim og Ribe har også store samlinger, og Aarhus kan regne sin ældste bog fra 1522. Malerier og skulpturer er også kunstskatte, der hægges om; Aarhus har et portræt af Ole Worm, malt af Karel v. Manders.

Musik og sang hører også til traditionerne på de gamle katedralskoler. Som f.eks. i England hørte kirkesangen jo i gamle dage også med til skolernes forpligtelser, og selv om disse forlængst er ophørt, har man dog mange steder fortsat dyrket disse kunstarter.

Oslo kan således præsentere »Peblingene«, et pigekor, der har haft stor succes både i indland og udland.

Noget helt specielt finder vi i Skara, hvor man vedligeholder en såkaldt »timlåt«, sunget af en dobbeltkvartet (8 mandsstemmer). Melodien er af middelalderlig karakter og teksten skifter fra time til time. (Kl. 9: Hora nona sonuit). Denne dobbeltkvartet er iøvrigt udtaget af MV, Musikens Vänner, som har passeret sine 100 år. Linköping har gamle traditioner på sangens og musikkens område, mens Trondheim først fra 1973 har fået sin musiklinje.

Aarhus betragter Morten Borups »In vernalis

temporis« som sin egen sang, og kan notere med en vis stolthed, at melodien blev valgt til byens klokkespil fra rådhusets tårn.

Andre skoler har kantater, der opføres ved specielle lejligheder.

Andre traditioner findes selvfølgelig, her skal kun nævnes to.

I Linköping afholdes hvert år i slutningen af april et såkaldt »Majkarneval« med procession gennem byen.

Lund fik i 1857 plantet en bøg i skolegården. Siden da har man med stor akkuratessé noteret dens udspring. Der er endog skrevet en 12 siders afhandling derom i 1937 af Otto Gertz. Ikke blot dato og klokkeslet, men også udspringets karakter og »kvalitet« bedømmes omhyggeligt!

Studiefonds findes nok de fleste steder, ligesom hos os, men kun Uppsala nævner dem specielt.

Elevsamfund og skoleforeninger

Skoleforeninger for nuværende elever synes at bero på tilfældigheden ved at have årgange, som har organisatorisk talent. Dog har Trondheim siden 1819 huset FRATERNITAS NIDROSIENSIS, der udgiver skoleavisen FORUM.

— — —

Skolesamfund af tidligere elever synes at være et svensk/dansk fænomen, idet Norge slet ikke har noget sådant.

I Sverige har tre katedralskoler elevsamfund, nemlig Linköping Läroverkspojkar (stiftet 1945), Skaradjäknaernas Förening med lokalafdelinger i Stockholm, Malmö, Göteborg, Uppsala og – selvfølgelig – Skara. (Ordet djäkne kommer iøvrigt af ordet diakon og stammer fra peblingetiden). Endelig Växjöstudenternas Förbund.

I Danmark findes der i dag fem elevsamfund, nemlig:

<i>Skole</i>	<i>Stift.år</i>	<i>Medl.tal</i>
Hadrslev-Samfundet	ca. 1930	ca. 700
Ripenser-Samfundet	1912	ca. 1.000
Roskildenser-Samfundet	1916	ca. 1.000
Viborgensersamfundet	1962	375
Aarhusianersamfundet		ca. 1.000

Indtil 1976 fandtes tillige Odenseaner-Samfundet, stiftet i 1926, men på grund af svigtende interesse blev det opløst.

Forskelligt

Flere af skolerne har i årenes løb fået udarbejdet pjecer og bøger om deres historie (eller dele deraf). Ikke mindst har jubilæer givet anledning dertil, og det er vel også ved den slags lejligheder, at det vil være muligt at rejse de fornødne summer til udgivelsen af sådanne skrifter.

Et særligt fornemt materiale finder man hos Stavanger Katedralskole, der såvel i tekst som i billeder har kunnet glæde interesserede ved at fremstille bøger om skolen, Kongsgård, som den også har heddet.

I flere af skrifterne fornemmer man de forbindelser, som i tidligere århundreder var mellem Norge og Danmark. Selv navne fra Roskildegenfinder man under opregningen af de norske skolars lærerkræfter.

Det gælder alle tre lande, at man i beretninger og historik bliver klar over den kamp, som skolernes ledelser har haft med politikerne om at bevare undervisningstraditioner, som man havde gode erfaringer for, men som måske ikke præcist passede ind i lovgivernes mening om en skoles opgaver og deres løsning.

Undertiden føler man også skolens fortvivlede forsøg på at fastholde erhvervede økonomiske rettigheder, som i århundredernes forløb er doneret skolerne, men hvor nutidens politikere kan have svært ved at holde fingrene fra disse formuer. Her fornemmer man ulykken ved at være en minoritet i samfundet. Hvad i alverden bilder disse katedralskoler sig ind?

Hvad med fremtiden?

»Øer i tidens malstrøm« er valgt som titel for denne artikel.

Der ligger deri en anerkendelse og en opmuntring, fordi det kræver fastholdelse og identitetsfølelse hos dem, der styrer netop disse skoler i netop disse år.

Dette at være rektor for en katedralskole – eller lærer derved – ja, selv det at være elev på en katedralskole, gør ikke den pågældende større eller bedre, men det giver alle disse menneskers daglige tilværelse et perspektiv i tiden, som det

af mange grunde ville være fåbeligt at se bort fra.

En af de sørgelige misforståelser hos demokratiseringsprocessens politiske fortalere er netop deres mangel på konstruktiv fantasi.

»Vi äro ett litet folk, men vi vilja tänka stort,« sagde Verner von Heidenstam, En sådan tankegang kan aldrig skade.

Man har vist aldrig hørt, at det ligefrem er skadeligt at vokse op i en slægt eller familie, hvor der findes tidligere eksempler på ånd, snilde, flid og offervilje.

Det daglige undervisningsarbejde på en skole, der har sat sig spor i landets og egnens historie, kan på samme måde være en inspirationskilde.

Ved sit 300 års jubilæum opførte Växjö Katedralskola en kantate, VOX ET VISUS af Johan Spolén. I dens allersidste strofe står:

»Med vidgad syn och renad tunga
tag mot, vad livet dig beskär!
Då skall du ock, du kära unga,
få del av det, som högre är.
Stäm upp din röst i lovsångsljud
och prisa först och sist din Gud!«

Stiftelsestidspunkt for de nordiske katedralskoler

Før Reformationen:

1020/23	Roskilde
1030	Trondheim
1085	Lund
11. årh.	Viborg
1145	Ribe
1152	Stavanger (rekonstr. 1824)

1152/53	Bergen
1153	Oslo
1153	Hamar (rekonstr. 1876)
1200-tallet	Uppsala
1200-tallet før 1280	Skara (rekonstr. 1641) Aarhus
1283 (?)	Odense
1532	Nykøbing

Efter Reformationen:

1540	Aalborg
1567	Haderslev
1627	Linköping
1642	Kristiansand
1643	Växjö

P.S.: Et righoldigt materiale er fra alle sider stillet til redaktørens disposition, breve, årsprogrammer, beretninger, festskrifter, billedværker.

Lad redaktørens taknemmelighed være udtrykt herigennem.

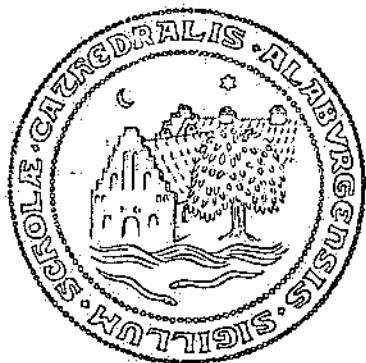
Efter endt brug vil alt materialet overgå til Roskilde Katedralskoles bibliotek for der at indtage en værdig plads.

Den store stofmængde har stillet redaktøren over for et uløseligt problem, nemlig dets nyttiggørelse på den beskedne plads, der gives mulighed for.

Vi håber dog, at alle bidragsydere vil genfinde et rimeligt svar på det, de havde ventet at finde om netop deres skole.

Hjertelig tak.

E.W.

Aalborg
Katedralskole

Växjö
Katedralskola

Klubben »Hroar« har rundet de 90 år

»Åndsfrisk og livlig«, – det er, hvad aviser plejer at skrive om folk, der fylder 80, 90 eller 100 år.

Men dermed hører nok også enhver sammenligning op.

Det satte, rolige liv i kakkelovnskrogen er ikke netop, hvad der præger den 90-årige.

— — — —

I virkeligheden fortaber »Hroar«s tilblivelse sig i fortidens tåger, for efter al sandsynlighed har der eksisteret en gymnasielklub på Roskilde Katedralskole adskillig tid før det nu angivne fødselstidspunkt, – og den har muligvis endog heddet »Hroar«.

Da redaktøren af dette årsskrift i efteråret 1926 indtog den ærefulde post som formand for klubben, og da granskninger i arkiverne havde ladet os formode, at 40 årsjubilæet lurede omkring hjørnet, skrev Poul Gehl Madsen og jeg et høfligt brev til fire formodede medstiftere og bad dem om nogle ord, der kunne læses op ved årets julesammenkomst i »Hroar«.

Uden egentlig at kaste noget lys over klubbens præcise tilblivelse gav disse breve dog et fornøjeligt billede af livet på og omkring Roskilde Katedralskole i slutningen af 1880'erne.

— — — —

Her skal gengives nogle af brevskrivernes betragtninger.

Holten Lützhøft, som i 1926 var leder af Det kongelige Opføstringshus og Den Thorup'ske Stiftelse, skriver bl.a.:

»Allerede da jeg gik i den næstøverste klasse, var jeg med til at lave en lille diskussionsklub; men vi var ialt kun 6-7 diskuterende, og vi mødtes på hinandens værelser. »Lange Petersen«, nuværende direktør for Den Hirschsprungske Samling, og *Viggo Christiansen*, nuværende professor i nervesygdomme, var blandt de mest interesserede. De var begge nyligt kommet ind i skolen og var en del modnere end de fleste af os andre. Det hele blev dog ikke til ret meget. Men da vi kom i øverste klasse tog vi fat igen, fik overladt et klasseværelse lørdag aften på skolen og fik de fleste elever i de to øverste klasser til at melde sig ind i klubben.

Der gik rygter om, at der tidligere havde været en lignende klub, som hed »Hroar«, og vi antog da dette navn og overdrog en kommission af lave lovene for klubben. Skønt denne bestod af vore mest demokratiske kammerater,

indførtes der dog i lovene en lidet demokratisk forskel mellem eleverne i de to klasser. Formanden skulle vælges blandt øverste klasses elever.

Jeg erindrer, at jeg på generalforsamlingen opponerede herimod og talte bevingede ord om patricierne og plebejerne. Men jeg gik i stå midt i talen og fik ikke mere fat i tråden. Forslaget blev til lov, og »lange Petersen« blev formand. Han var vel også den, der var bedst skikket. Han havde læst en del filosofisk litteratur, og diskussionerne drejede sig ofte om filosofiske og religiøse spørgsmål. Hans standpunkt var yderst negativt. Men ellers var alle retninger repræsenteret.

Lützhøft skildrer nu videre, hvorledes han senere har anset det for noget værdifuldt, at man så tidligt fik øvelse i at træde op og udvikle sine meninger. Det var en slags sport, – og på den tid var den legemlige sport ikke kommet på mode.

Den Herman Bang'ske blasethed var typisk for tiden. De var flere, der ikke så sjældent tømte et bager hos konditor Bang i Ahlgade eller om sommeren på Trægården spillede på de derværende klaverer og muntrede sig på forskellig måde, f.eks. ved at synge vægtersangen på gården, når de gik hjem. Vægterne var somme-tider efter dem i den anledning.

Til slut skildrer hans årets »sold« og en skovtur til »Lethreborg«.

— — — —

På baggrund af denne livlige skildring – og tilsyneladende godt erindrede – er det interessant at se, hvad »lange Petersen«, klubbens første formand, ikke kan huske herom.

Direktør *Carl V. Petersen* skriver nemlig:

»... hvor meget jeg end anstrenger min hukommelse, er det mig ikke muligt at erindre noget om den sag, i hvert fald ikke med sikkerhed. Jeg har i ca. 30 år ikke haft forbindelse med skolekammerater udover et flygtigt Goddag-farvel, derfor ikke haft lejlighed til at genopfriske skoleerindringer, og således er disse gledet ud af min bevidsthed, så min skoletilværelse egentlig ikke mere eksisterer for mig som andet end ganske enkelte rent personlige oplevelser i en tåge af ganske ligegyldige almindeligheder.

Alligevel har det naturligvis moret mig at høre, at denne klub, hvis start De altså mener jeg

har haft nogen andel i, endnu lever og forhåbentlig trives vel . . . »

— — — —
O. Engelstorp:

» . . . jeg mener at kunne mindes, at det var vågnende litterære og politiske interesser, der hos os vakte ønsket om at samles til foredrag og drøftelser under friere (tobak!) og fyldigere former, end ellers ske kunne; om også ønsket om — igennem opnåelse af rektors tilladelse til afholdelse af en sådan »klubaften« i et af skolens klasseværelser — at konstatere overfor de yngre »du-disciple« de daværende 5. og 6. klassers »De-disciples« værdighed som snart hørende til »Herrerne i Åndernes Rige« har været lidt medvirkende, skal jeg lade usagt.«

» . . . Mødeaftenen indlededes med et — i reglen under flittig brug af konversationsleksikon af en af os udarbejdede foredrag, hvorefter der var diskussion, når en sådan kunne komme i gang, hvilket ofte kneb.«

— — — —

Greve F. Ahlefeldt-Laurvig, Lundsgård ved Kerteminde, sætter også et spørgsmålstegn ved starttidspunktet.

»Det var Viggo Christiansen, den senere bekendte nerve- og sindssygelæge, der fik ideen til oprettelsen af klubben »Hroar«, og som var den ledende i samme de to sidste år, han var på skolen.

Da jeg blev medlem i 1888, var Christiansen lige blevet student, men jeg fik dog lejlighed til at høre ham, idet han på var opfordring kom ned til Roskilde og talte en løverdag aften i »Hroar«. Foredraget hed »Generationer« og handlede om arvelighedsprincipperne, der i

hine tider endnu var byggede på Darwins teorier.«

Videre fortælles det, at diskussionen den aften ikke fik noget særligt godt forløb, da ingen af de øvrigt tilstedeværende havde begreb om emnet — og desuden en stor respekt for den rutinerede ex-formand.

Om denne skriver Ahlefeldt-Laurvig:

»Det var ham, der på skolen indførte den fanatiske kultus for I. P. Jacobsen, der også florerede i min tid. Begejstringen blev vakt en aften, hvor Christiansen i klubben oplæste »Fru Føns' brev«. Der blev nemlig ikke blot holdt foredrag og diskuteret i »Hroar«, men også læst op.

En aften, der har fæstet sig i min hukommelse og sikkert også i alle deres, der var tilstede, var den 18. april 1889, 25-årsdagen for stormen på Dybbøl. Den af hele skolen i høj grad afholdte overlærer A. C. Petersen talte den aften i klubben om sine oplevelser fra krigen 1864, i hvilken han havde deltaget som løjtnant.

Der stod megen glans om overlærer Petersens navn på grund af den tapperhed, han havde udvist under krigen, det var derfor en begivenhed for os at skulle høre ham fortælle, og vi sad så andægtige som en i kirke og lyttede til hans levende skildringer.«

— — — —

Disse breve blev altså oplæst under »soldet« i 1926.

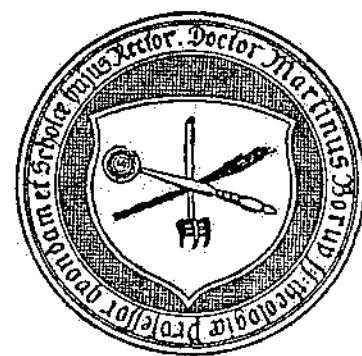
Desværre er det meste af klubben »Hroar« arkiv gået til i årenes løb: men man forsøger nu at redde stumperne og få dem mere betryggende opbevaret for fremtiden.

Linköping
Katedralskola

Uppsala
Katedralskola

Aarhus
Katedralskole

Byen i Africa

Til orientering for læserne af ROARS KILDE, der jo er spredt viden om, vil vi her bringe referat af to aktiviteter, som begge har tilknytning til Roskilde Bibliotek.

Et virvar af lyde – fra et afrikansk bymarked – slår en i møde. En blanding af stemmer på mange sprog og dialekter, almindelig støj, hvor mennesker færdes og – en sjælden gang – lyden fra et motorkøretøj. Ind imellem enkelte råb på engelsk – eller noget, der skal ligne engelsk.

Båndoptageren har fæstnet alle disse lyde til det tynde bændel, der nu passerer tonehovedet i gengiveren.

Stedet er Roskilde Biblioteks møde- og foredragssal, der 14 dage i slutningen af oktober 1976 er lavet om til noget meget fremmedartet.

Butikkerne

Man følger en »husrække«, hvor man kan kigge ind i et snedkerværksted med fremstilling af hjælpemidler til daglig husførelse. Uden for næste bod står en gammel trædesymaskine; inde i boden hænger stofferne, til hvilke man kan få taget mål.

Købmandsboden er ikke større end tobak for en skilling; men hvad er der dog blevet plads til, – krydderier, konserver, cigaretter, mel og sukker.

En stol til kunden og en taburet til værktøjet

er nok for byens barber, »The King of Scissors«.

Han er nabo til medicinmanden, der falbyder abekranier, fulgefjer, pulvere og amuletter til højst forskellige, men sikkert såre vigtige formål.

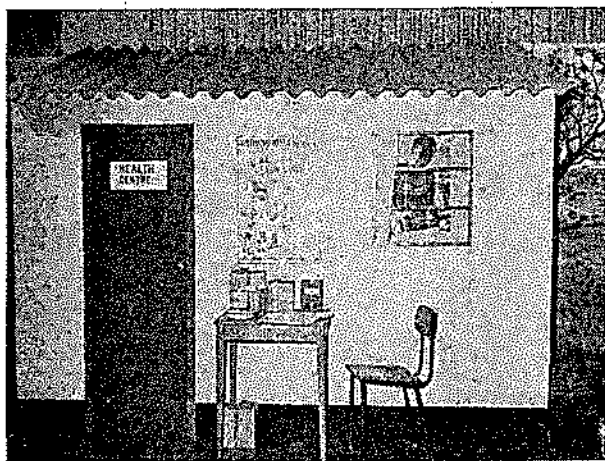
Her køber man lervarer fra familjeproduktionens overskudslagre, – der kan man få fodtøj, sandaler fremstillet af gamle bildæk.

Isenkrammeren leverer cykelstyr, rørstumper og vandhaner, trækulsfyrr, fremstillet som primitive komfurer af kasserede blikplader.

Og så kommer vi ind på grøntsagsmarkedet, – et farverigt skue. Og duftene. Grønne, gule og røde bananer, mørkviolette auberginer, peber, tomater og courgetter i røde og grønne farver, små brunrøde, skrumpede kærlighedsfrugter, citroner og citrusfrugter, maniokrødder, tørrede græskar – kæmpestore flade kurve med majs-mel og kokosmel, dynger af rød- og hvidkålshoveder og kokosnødder.

Duften af stærkt røgede fisk dominerer næsten lugtbilledet, og tobak findes i store ruller, hvor man køber for en shilling ved at lægge mønten ved spiralens yderende og skære efter dens mål.

Familjens hus

I den afrikanske by er elektricitet meget almindelig. Derfor finder man både et elektrisk komfur og to frithængende pærer, som giver lys til køkken og stue.

Møblementet blander på en sær måde indtrykket fra en borgerlig dansk spisestue anno 1900 med lænestol og sofa fra omkring 1930. Et farvestrålende billede, der efter hvad afrikanske besøgende har tilrådet helst bør hænge lidt skævt, – en reklamekalender, lige så strålende. Soveværelset er ganske primitivt; mens stuen muligvis har en elektrisk vifte har man dog ingen radiator, selv om temperaturen ofte om natterne kan falde til en halv snes grader.

Bag huset en sparsom have, hvor der findes kurveflettede bure til hønsene for at sikre æggene.

Byens Health Center

Et beskedent hus rummer byens sundhedstjeneste, hvor mødre med deres børn aflægger regelmæssige besøg, og hvorfra der gives gode råd om sundhed og sygdom.

På nuværende stadi fraråder man ikke direkte børnefødsler, tilråder kun et begrænset antal. »Family Planning Means: Have Children – but Space Their Births«.

Baren

I baren samles folk. Nogle få borde, en brøstfældig juke-box, hylder med Carlsberg, hvis kendte grønne etiketter også har landets navn med. Brogede plakater smykker væggene – ellers intet.

Og de afrikanske stemmer og den afrikanske musik væver sig ind i alle disse indtryk.

Hvem stod bag denne udstilling?

11 medlemmer af den lokale U-landsgruppe, deriblandt professor Erling Bondesen, der i nogle år har undervist i geologi ved Ghanas universitet. De øvrige er unge lærere, sygeplejeuddannede o.l., som næsten alle har gjort tjeneste i Afrika.

Man havde i denne kreds ærgret sig over, at meget få mennesker herhjemme havde nogen klar forestilling om, hvorledes urbaniseringsprocessen har taget fart i Afrika. Her tænker man enten på de store, amerikaniserede byer med skyskrabere – eller på »bush«en, med dens tilbagestående landsbyer.

I samarbejde med det etnografiske studiecenter i Lejre planlagde og forberedte man denne udstilling.

Roskilde blev stedet for premieren.

I løbet af de to uger havde udstillingen over 10.000 gæster, – ikke mindst skoleklasser.

Efter at nu både Nationalmuseet og Undervisningsministeriet har fået interesse for udstillingen, skal den genopføres andre steder.

Indtil nu har den været vist på Moesgård ved Århus (10.000 besøgende) og på selve Nationalmuseet (ca. 9.000 gæster). Så kommer turen til Nørre Haldne (ved Ålborg), Esbjerg og Helsingør.

»Litteratur om Roskilde amt«

Også du kan få svar på, hvad du gerne vil vide. —

Hvor kan jeg læse noget om Ledreborg slot? Hvad skete der, da Nis Petersen besøgte Jul. Bomholt i Roskilde?

Hvor kan jeg læse om Roskildes byplanlægning? — Og om erhvervslivet i byen?

Her i efteråret udkommer fra Roskilde Bibliotek en bog, der ganske vist ikke kan give os direkte svar på vore spørgsmål, men som kan henvise til, hvor vi kan læse om det.

— — —

For nogle år siden nedsattes et udvalg om »dansk lokalbibliografi« med stadsbibliotekar *Oluf Abitz* (st. 1928) som formand.

Vi har besøgt Abitz for at høre lidt mere derom.

— Det var udvalgets opgave at fremme en amtsvis kortlægning af den litteratur, der eksisterer til belysning af de lokale forhold.

— På udvalgets vegne har jeg haft forhandlinger med en række amtsråds kulturudvalg, og inden for de nærmest følgende år vil der udkomme sådanne litteraturoversigter i de fleste af landets amter.

— Vor egen over Roskilde amt udkommer her i efteråret. Det er bibliotekar *Else Schjønning*, som i de sidste fire år har beskæftiget sig med samlingen af det store materiale. Det bliver en bog på henved 400 sider.

— Når det gælder om at opbygge en litteraturoversigt om det lokale, skal dette ord tages i videste betydning. Man skal kunne se hvilke bøger, eller udsnit af bøger, hvilke tidsskriftartikler, pjecer o.l., der behandler de pågældende emner. (Avisartikler medtages dog kun, hvis de senere er udkommet i særtryk.) Og hvad personer angår, tager man kun det med, der har direkte relation til stedet og egnen; hvad vedkommende har udført uden for amtet må man søge andre steder.

— Først og fremmest skal den nye bog selvfølgelig kunne findes på biblioteker, men den har absolut også videregående interesse. Videnskabsmænd og andre, der »i embeds medfør« interesserer sig for lokalt stof, vil kunne drage nytte deraf. Men derudover eksisterer der faktisk vældigt mange, der på ren interessebasis beskæftiger sig med lokalhistorie.

— Der eksisterer i hvert fald over 125 lokalhistoriske arkiver rundt om i landet; sommetider findes de i forbindelse med biblioteket, — som hos os — men undertiden findes de i andre lokaliteter, stillet til rådighed af kommune eller amt, — f.eks. ved lokale musæer o.l.

— Men for at vende tilbage til den kommende litteraturoversigt. Den vil strække sig fra bogtrykkunstens opfindelse helt op til året 1975. Og den vil som sagt dække talrige områder fra teknik over almindelig topografi til bygningshistorie og alle forskellige kulturområder.

— Det er vort håb, at så mange som overhovedet tænkeligt vil benytte den genvej til målet for deres »ønskeviden«, som vor bog skulle være.

— — —

Vi har ment her i ROARS KILDE at burde henlede vore medlemmers opmærksomhed på denne nye publikation, fordi vi tror, at mange af jer fra tid til anden gerne vil søge nærmere oplysning om forhold eller mennesker i Roskilde.

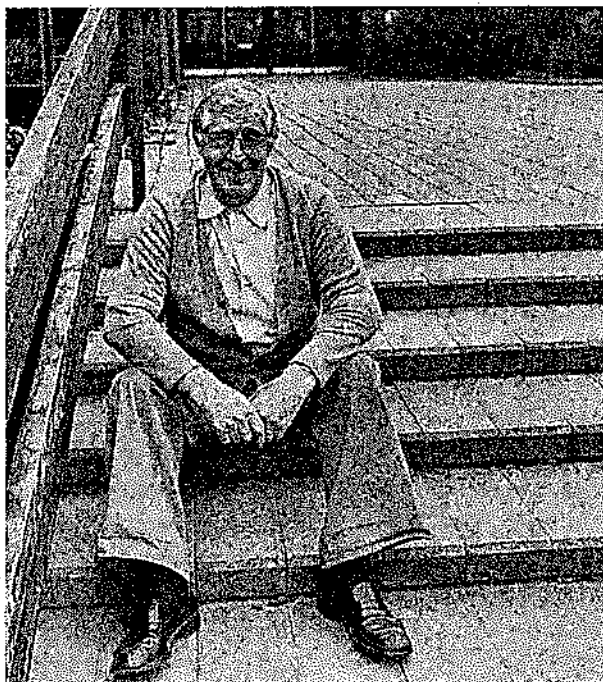

Stavanger
Katedralskole

Ribe
Katedralskole

Tillykke og tak!

Hvem er det, der trods sin daglige gang på skolen ikke indgiver dens elever nogen kuldegysen ved tanken på præstationer og karakterer?

Hvem er det, man i en snæver vending kan bruge som skriftefader?

Hvem er det, der ordner de mange små og store praktiske ting i hverdagen?

Hvem er det, som selv en rektor kan bruge som rådgiver og vejleder i menneskelige problemer? En rigtig pedel.

Og hvem har gennem mange år været så »rigtig« som *Stanley Døssing*?

Venlig og hjælpsom, – støt og uanfægtet, – sådan har hans vej været.

Mange af vore medlemmer vil huske ham og sender ham vel en venlig tanke nu i hans otium. Derfor har ROARS KILDE også fraveget sin sædvanlige tilbageholdenhed over for personbilleder.

Her har vi Døssing på trappen op til skolen. – den, han forlod sidste efterår.

Seks (sex?) nonner...

Ved en broget musikalsk aften for et par år siden havde III y besluttet at sætte lidt kulør på aftenen.

Som et intermezzo i megen seriøs musik opførte 6 »nonner« en can-can, der gjorde vild lykke.

Samtidig havde klassen indrettet sit »værtshus« som et nonnekloster. Kan det undre, at det fik søgning? Det bidrog stærkt til aftenens udbytte til fordel for elevernes rejsevirkomhed. Her har vi de seks nonner.

Generalforsamlingen den 6.11.1976

Med vanlig beskedden tilslutning fra medlemmer uden for bestyrelsens kreds afholdt Roskildenser-Samfundet sin generalforsamling lørdag den 6. november 1976 på Hotel Prindsen. Det faldt jo ikke overraskende, at rektor *Henrik Lange* uden modkandidat blev valgt til mødets dirigent; det er der efterhånden tradition for.

Formanden, direktør *Peter Hartmann*, indledte sin beretning over det forløbne år med at minde de medlemmer, der siden sidst var afgået ved døden.

Det var
Tømremester Harald Weber (udg. 1902).
Overdyrlæge K. C. Nielsen (r. 1907).
Professor Louis Hammerich (s. 1910).
Priorinde Doris Varming (s. 1917).
Oberst A. H. Kløkhøj (s. 1926).
Direktør Wolmer Olsen (r. 1932).

Formanden fandt i særlig grad anledning til at læstne sig ved overdyrlæge K. C. Niensens bortgang. I 1972 bad K. C. Nielsen i et brev om en samtale angående et boglegat, han ønskede at stifte, - i første omgang en gave på nominelt 15.000 kroner i obligationer. I 1974 udvidedes gaven med yderligere obligationer for 10.000 kr. Det var giverens udtrykkelige ønske, at hans navn ikke måtte nævnes, før han var død. Det skete den 27. sept. 1976. Fundatsens formulering forudsatte modtagere blandt Katedralskolens elever med særlig boglig interesse, og formuens afkast skulle anvendes til bøger eller undervisningsmaterialer. Legatet var stiftet i taknemmelighed over for giverens forældre, over for Roskilde by og Katedralskolen, der alle havde skabt grundlag for hans personlige uddannelse og udvikling.

Derpå blev der gjort rede for de to afholdte bestyrelsesmøder, - for års- og jubilæarfesten sidste år med dens ca. 160 deltagere. Festen for de sidste 5 årgange havde givet anledning til tanker om visse ændringer, der nu vil indgå i næste års dispositioner. Dimittendfesten i juni havde 367 deltagere, og Roskildenser-Samfundet havde fra rektor Lange modtaget et brev, der udtrykte skolens tilfredshed og glæde over festens form og omfang.

Derpå fulgte formandens omtale af de forskellige udvalg og en tak for deres indsats. Dette

gjaldt ikke mindst festudvalget, men også redaktionsudvalget og sekretærens utrættelige indsats for at jubilarlisten kunne blive komplet. Iøvrigt har alle bestyrelsens medlemmer været aktive, hver på sit område, og det fortjener tak og anerkendelse.

Medlemstallet holder sig stadig over de 1000, men tilgangen kunne og burde vel nok være større på baggrund af den stærke stigning af dimittendantallet i de senere år.

Beretningens sidste afsnit var viet »institutionen« *Døssing*. Efter 38 års virke som pedel ved Roskilde Katedralskole, havde Stanley Døssing nu ved udgangen af oktober måned trukket sig tilbage. Stor og fortjent hyldest var blevet ham til del. Skolen kvittede en skoletime for at samles med ham i festsalen, mange taler blev holdt, gaver blev overrakt. Og helt naturligt var det, at også Roskildenser-Samfundet fik lov til at deltage heri. Døssings legendariske hjælpsomhed er gennem årene også kommet Roskildenser-Samfundet til gode.

Beretningen sluttede på denne måde også naturligt med en tak til rektor og Katedralskolen for »godt samarbejde«.

- - - -

Da formandens beretning ikke gav anledning til nogen diskussion, kunne dirigenten gå videre til *Inge Winthørs* aflæggelse af regnskabet.

Heller ikke dette gav de tilstedeværende anledning til indsigelse eller diskussion.

Så kunne næstformanden, *Mogens Røest-Hansen*, gøre rede for studie- og uddannelsesfondens virksomhed og regnskab, som han og lektor *Ellen Thorsen* stod for.

Man havde i det forløbne år kunnet klare ansøgningernes antal, og man måtte dels glæde sig over, at medlemmernes bidrag allerede i året, der svandt, havde vist stigning, - men ikke mindst efter henvendelsen i ROARS KILDE's sidste nummer til medlemmerne, havde der allerede nu i den første indbetalingsmåned vist sig ganske betydelig forøgelse af bidrag, bl.a. ligesom sidste år et enkelt på 1.000 kr. Det fandt man fra fondens side grund til at takke for. Det ville lette arbejdet fremefter, dersom denne hjælpsomhed måtte fortsætte. Rektor Lange føjede hertil, at der absolut var et behov for støtte hos mange elever, og han understregede stærkt betydningen af de voksende bidrag fra medlemmernes side.

Trods stigende udgifter og faldende kassebeholdning, foresloges det dog at fastholde kontingentets størrelse endnu et år. Man ville koncentrere Roskildenser-Samfundets virksomhed om ROARS KILDE og jubilarfesten, – alle øvrige aktiviteter måtte bringes til at hvile i sig selv. Dette blev derfor vedtaget.

Det var med vemod, at man i bestyrelsen måtte tage afsked med *Jens H. Ingvorsen*, der efter vedtægterne skulle erstattes med en dimittend fra årgang 1976. Ikke mindst i det forløbne år havde Jens gjort en udmærket indsats, og man må derfor håbe på et muligt senere »come-back«, når andre udskiftninger i bestyrelsen tillader det.

Som repræsentant for den seneste årgang blev *Ellen Gjedde* (s. 1976) indvalgt i bestyrelsen. Alle øvrige bestyrelsesmedlemmer, som var på valg, blev genvalgt.

Også samfundets to revisorer, advokat *Esben*

Johannsen og dommer *H. C. Beck* blev genvalgt.

Da der i år intet fremkom under »Eventuelt«, kunne dirigenten slutte generalforsamlingen med en tak til deltagerne, og formanden med en tak til dirigenten.

Et nyt arbejdsår var indledt.

Trondheim
Katedralskole

Års- og jubilarfesten 1976

Efter generalforsamlingens afslutning kunne Roskildenser-Samfundets formand, direktør Peter Hartmann, en halv time senere byde ca. 155 medlemmer, jubilarer og »menige« velkommen til bords ved festmiddagen på Hotel Prindsen. I sin første velkomst kunne han særligt nævne to 65 års jubilarer og fire 60 års jubilarer – samt rektor Henrik Lange og fru.

Da talernes række satte ind, var det også helt naturligt, at den første i rækken blev rektor Lange med en hilsen fra Katedralskolen.

Rektors tale

Rektor Lange gik ud fra en svensk TV-udsendelse, hvor man på for så vidt vanlig vis havde set en gruppe musikanter i 1700-tals dragter musicere Bellman. »Vila vid denna källa« lød i naturomgivelser, der svarede dertil. Men TV-fotografen havde ladet valdhornet genspejle, hvad man kunne se *foran* musikanterne, nemlig Haga Park med plæner besat som et fluepapir af nutidssvenskere i cowboybukser og bikinier.

Det minder i sin modsætning om i aften. Også her findes »de gamle dragter« kontrasterende

med nutidens virkelighed, vor egen private og vor fælles i »Dagens Danmark«.

Selvfølgelig vil også Katedralskolen være med i dette spejlbillede af dagens virkelighed. Blot kan jeg ikke som mange forgængere sige, hvordan RKS er i dag. Gerne ville jeg sige, at den er et sted, hvor man får lov til at vokse og gro og gøre sit arbejde i en atmosfære af menneskelig varme. Men det er kun i begrænset omfang, at jeg »tegner firmaet«. Jeg begræder ikke den tabte magt, men det tabte fællesskab. I 40'erne kunne farer udefra føre os sammen. Til min studentereksamen i 1941 hed en af de danske stile: »Hvad er det, der knytter mennesker sammen til et folk?« Den skrev jeg med begejstring, for det vidste jeg: naturen, historien, sproget og den fælles formue af musiske skatte.

Ikke mange ville skrive den stil i dag. Vore elever føler sig ikke primært som medlemmer af et nationalt fællesskab, – ej heller af et skolefællesskab. De deler sig i tre grupper: De glade, de ligeglade og de bekymrede.

De ligeglade er *min* store bekymring, men den lader jeg ligge her.

De bekymrede *agter* jeg, for det er dem, der siger: Vi er den første generation, der kan være overbevist om, at vore børns tilværelse

ikke bliver god. (Sådan udfalte to gymnasiaster sig her i efteråret). – De bekymrede er dem, der føler sig ansvarlige for fremtiden.

Men allermest holder jeg af de glade, – desværre de færreste. Det er dem, der midt i problemerne formår at holde balancen, som har et overskud af naturlig grokraft.

Det er skolens elever, de 16–19-årige, jeg taler om, – men det er også Deres børn eller børnebørn, ja måske oldebørn, der tales om.

For Dem vil jeg ønske, når De nu igen bytter plads fra fortiden til nutiden, at De må kunne hjælpe Deres børn og andre unge til at holde glæden i live. Trods alt! – For eksempel som Bellman kunne.

Jeg takker Roskildenser-Samfundet og håber, at skolen må kunne ruske op i de ligeglade, give de bekymrede svar på nogle af deres ængstelige spørgsmål og – mest af alt – puste til glædens lille ild, så den kan blusse op og brede sig.

Jubilæarerne får ordet...

Som ved tidligere jubilæarfester repræsenteredes de enkelte årgange ved talere, hvoraf nogle talte kort, andre langt; nogle hæftede sig ved fortiden, andre ved nutiden, andre igen ved almene synspunkter.

Om festtaler er det engang sagt: Den festtaler er god, som finder det bedste citat! (Det røber i hvert fald hans egen beskedenhed og hans selverkendelse). Blandt aftenens talere citerede en den franske François Mauriac, der engang skal have sagt: Mennesket har to intellektuelle højdepunkter. Når det er fire år kender det

alle væsentlige spørgsmål i livet, – når det er 18, kender det alle svarene...

Men lad os se på, hvem der talte.

Fuldmægtig *Anna (Miller) Hammerich* (s. 1911), overlærer *Martin Hansen* (r. 1911), fru *Eva Glahn* (s. 1916), der havde bundet en krans af fingerede telegrammer, forfatterinden *Kirsten Bang-Ostenfeld* (s. 1926), – hende skyldte vi Mauriac-citatet –, herreekviperingshandler *N. C. Soarre Nielsen* (r. 1926), redaktør, fru *Kate Heilbo* (s. 1936) – tidligere medlem af Roskildenser-Samfundets bestyrelse –, direktør *Jørgen Hødes* (s. 1951), læge *Morten Worm* (s. 1951) og endeligt: pastor *Karsten Woll* (s. 1966).

Ind imellem disse navne havde landsretssagfører *Børge Soarre Nielsen* – uden for jubilæarerne kredt – nedfældet nogle rosende ord om sproget i de holdte taler og under henvisning til Svend Heuers artikel i ROARS KILDE udtalt sin glæde over den tilsyneladende gode dansk-undervisning på Roskilde Katedralskole, selv i en sprogets brydningstid.

Sangene: Skålvisen på Alabama-melodien, »Vi er kommet her til Roskilde / for at se den kære by«, – senere: La Ronde – af Oluf Poulsen, og endelig: »Auld Lang Syne« i Poul Sørensens oversættelse, – til stor forargelse for en »indfødt« jøde, der sagde: »Den kan nu aldrig blive så god som Jeppe Aakjærs oversættelse, – men måske er den god nok til jer sjællændere«. (Redaktøren, der selv er sjællænder, giver nu Estrid Lund ret deri).

Og så gik man fra det store bord til de små kaffeborde.

Og så kom turen til polonæsen – og så blev der danset og snakket, danset og snakket etc., etc.

Festen for de sidste fem årgange

Festen for de sidste fem årgange og afgangsklasserne blev holdt fredag den 18. marts 1977. I lighed med sidste år havde festudvalget via et godt samarbejde med skolen arrangeret, at denne dato faldt sammen med afgangsklassernes traditionelle »sundtur«, og ved festens begyndelse ankom således en busfuld veloplagte elever.

Udover disse, der naturligvis bidrog væsentligt til aftenens hyggelige forløb, var arrangemen-

tet relativt godt besøgt, skønt især de to ældste årgange – kvantitativt var ringe repræsenteret. Jazzgruppen HASTERS SHOWBAND stod for den musikalske side af sagen og gjorde det godt.

Altså alt i alt et vellykket arrangement, som må slå fast, at festen for de sidste fem årgange har en væsentlig plads i Roskildenser-Samfundets program. (A.K.)

Dimission på Roskilde Katedralskole

17. juni 1977

Man kan anstille sig lige så blasert, det skal være, – men den dag, man bliver dimitteret fra sin skole, er og bliver nu en af mærkedagene i ens tilværelse.

Sådan har det været før i tiden, – sådan er det også i dag.

Bag de raske bemærkninger, som udveksles, mens de mange studenter og HF'er tager plads i skolens festsal, og deres forældre og andre pårørende finder en stol i salens »nederste« ende, hviler der samtidig en forventningens stemning over lokalet.

Man kalder vor tid realistisk, – vi har fødderne på jorden, siger man, – men ikke desto mindre ville det være en skuffelse, om ikke en skoles rektor var i stand til at samle forventningerne i en tale, der var af ånd.

Når man har oplevet steder, hvor dette ikke lykkedes, priser man Roskilde Katedralskole lykkelig for, at dens rektor kan forløse nogle af dagens bundne tanker med sine ord.

Ikke sentimentale, nostalgiske tirader om »den gamle skole« og alt det der, – men et enkelt budskab til dem, der nu skal videre på deres livs vej, – og et budskab, som rektor er beskeden nok til at bygge over adskillige citater, der sikrer hans samlede indlæg opbakning fra fortræffelige talsmænd for vor kultürkreds.

Klokken var nogle få minutter over 18, da rektor *Henrik Lange* bød velkommen til de 235 dimittender og deres mange pårørende.

Som sædvanligt indledte man med at synge Jegge Aakjærs »Som dybest brønd gi'r altid klare vand –«, akkompagneret af lektor *C. A. Håhr*. Og så talte rektor.

Rektors tale

Med udgangspunkt i den Fritz Jürgensen-tegning, hvor en ung mand over for sin chef ikke ville formåste sig til at bede om lønforhøjelse for hele personalet, men blot for ham selv, placeredes den skinbarlige egoisme straks for vort øje.

Men, sagde rektor, – også et fællesskab, en gruppe, kan varetage sine interesser på en sådan måde, at det må sidestilles med egoismen.

I en lille fransk by havde borgerne gennem tre

år kunnet henleve et sorgløst liv, fordi deres menneskekærlige postbud ganske simpelt havde tilbageholdt alle ubehagelige meddelelser til sine »kunder«, såsom skattebilletter, rykkerbreve og lign.

Vi kender andre former for at erobre sig privilegier på andres bekostning, f.eks. som medlemmer af den rige verden over for de fattige lande.

Man nærer i vor tid frygt for individet og dets udfoldelser. Tove Ditlevsen har fortalt, hvorledes hun havde taget mod indbydelsen fra en skoleklasse, der ville spørge hende ud om baggrunden for hendes forfatterskab.

»Vi har ikke kunnet finde ud af, hvor du stod politisk«, sagde de.

»Jeg tænker slet ikke i politiske baner,« var hendes svar; men det kunne ikke godtages af de unge. »Mennesket er intet i sig selv, det eksisterer kun i politisk sammenhæng,« var det automatiske svar.

Ved sin bortgang fra skolen kom forfatterinden til at tænke på Kurt Tucholsky, der som et offer for *flokvanviddet* glædede sig til den dag, man atter skulle opdage *individet*. (Han nåede det som bekendt ikke, men begik selvmord).

Det var nu rektors opfattelse, at valget ikke står mellem individ og kollektiv, – det er en falsk problemstilling. Det menneskelige er knyttet til *balancen*. I den ene vægtskål ligger individet, i den anden alt det, den enkelte forholder sig til: verden, livet, menneskene, fællesskabet.

Tiden er sådan, at udviklingen fører bort fra individet hen mod kollektivismen.

Industriens rationalisering har bidraget til at fjerne den individuelle udfordring i arbejdet. *Organisationerne* kræver, at man skal indordne sig under sin gruppes diktat. *Bureaukratiet* hævder, at vidtgående hensyn til individet vil føre til systemets sammenbrud.

Ord som *systemkritiker* og *afviger* spiller en stor rolle i tiden.

Farligt at lade sig indbilde, at vi intet er i os selv, – at vi kun eksisterer som produkt af den økonomisk-politiske sammenhæng.

Vi må ikke blive funktionærer (i ordets helt bogstavelige betydning), mennesker, der blot

fungerer. Sådanne funktionærmennesker er ikke andet end en fyldepen, der skriver med blåt, brunt eller rødt blæk, alt efter hvad man fylder i den.

Så nærmere vi os termitsamfundet, og det medfører, at mennesket deserterer fra to væsentlige krav: *kærlighed til livets mangfoldighed* og *ansvaret for, at tingene går menneskeligt til.*

Henrik Lange gav udtryk for, at han egentlig ikke var synderlig enig med Morten Luther i mange forhold, men han kunne li' ham for to ting: Han brød ud af sin tidligere tilværelses snævre rammer, og han stod ved, hvad han gjorde. »Her står jeg, jeg kan ikke andet!«

Han deserterede ikke fra sit ansvar. Han gav sin samvittighed førstepladsen.

I spørgsmålet om *balance* kommer humoren ind. Den, der ejer humor, har en vis chance for at holde balancen.

Humor er *at forstå* – og alligevel *holde af* det, man har gennemskuet, – siger en schweizisk forfatter.

Humoristen er ikke amoralsk, ikke asocial, men han er heller ikke reaktionær. Det kunne man ellers fristes til at tro, når man ser de såkaldte progressives fatale mangel på humor.

Hos den, der besidder humor, vil al erkendelse og dømmesyge opvejes af, at man også *elsker* det, og at man accepterer den anden eller det andet, *som det nu er.*

Vi har vel alle et eller flere digte, der siger os noget. Jeg holder særligt af et, der begynder sådan: »Nogle må ganske vist dø dernede ved de tunge årer, – andre sidder oppe ved roret og forstår fuglens flugt og stjernernes lande.«

Vi befinder os på tilværelsens galej.

Og digteren reflekterer videre. Fra de elendiges liv falder en skygge ind over de velbjergetes. De i det sikre, behagelige liv kan ikke frigøre sig fra dem, der lider.

Og digteren slutter: »Min lod er mere end dette mit eget livs slanke flamme eller spinkle lyre.«

Den slanke flamme kan kun tænkes i det vindstille rum, i individets isolerede tilværelse.

Den roligt brændende flamme kan se ud som balance, men den er uægte, hvis dens ro sikres ad kunstig vej.

Man kan ikke holde livets barske realiteter på afstand, for vægten har to skåle, og balancen kan først indtræde, når livet *uden for os selv* har lagt sin del i den ene af skålene.

Verdens storme må kunne nå vor flamme, omend den skulle blafre nok så meget, – blot den ikke går ud.

Vi er forpligtet til at leve med i det fælles liv, men *også* forpligtet til at give kollektivet uret, hvis man som ansvarsbevidst individ finder, at det *har* uret.

Den balance kan sikres gennem humorens sære blanding af *varm* kærlighed og *kold* afstand.

Jeg ønsker, at I, som har fået plads på skibets dæk ved roret og kan betragte og tyde fuglens flugt og stjernernes lande, at I vil huske dem, galejslaverne, der træller ved årerne, hvad enten det er i vort eget samfund eller i de fattige lande. At I må forstå, at jeres lod er mere end jeres eget livs slanke flamme. At I må opleve kærligheden til alt levende og alle levende uden at opgive jer selv.

At I måske ved humorens hjælp må finde den balance mellem fællesskabets krav og jeres personlige ansvar, mellem livet og jer selv, som i mine øjne kan kaldes menneskelig.

Skolen har næppe nogensinde dimitteret en årgang, der stod over for større problemer, end I gør. Derfor bliver det også sværere for jer at fastholde balancen.

Lykke til, at de kommende vanskeligheder må blive overvundet.

Lektor Arne Byberg går af

Efter afslutningen af sin tale gav rektor ordet til lærerrådets formand, adjunkt *Niels Westh*, som på kollegernes vegne i en personlig og smuk tale tog afsked med lektor *Arne Byberg*, som nu forlader skolen. Han overrakte ham en stor og flot plante til hans have.

Rektor Henrik Lange føjede i nogle få ord skolens tak dertil og opregnede Bybergs vita ante data.

Arne Byberg (st. 1931) fik derpå lejlighed til at sige nogle ord. Han frygtede mindetaler, fordi de let får præg af heigenbeskrivelser. Hans virke som historielærer havde været en

Odense
Katedralskole

oplevelse, og selv havde han beflittet sig på at levendegøre undervisningen ud fra en gammel svensk regel: »Alla skäl äro bra, — bara inte de tråkiga«.

Selve dimissionen

Efter at Ole Wivels sang »Der truer os i tiden«, var sunget, uddelte rektor eksamensbeviserne

til de tilstedeværende af de 174 studenter og 61 HF'er.

Han gav meddelelse om uddeling af legater, derunder Roskildenser-Samfundets, der i år tildeles *Bent Søde-Mogensen*, 3b, for skolens højeste afgangseksamen.

Og så kunne man slutte af med »Du danske sommer —«, der for alvor bekræftedes af de ydre omgivelser.

Dimittendfesten 1977

Kort efter skolens afslutningshøjtidelighed kunne Roskildenser-Samfundets formand, *Peter Hartmann*, byde de 420 deltagere i dimittendfesten velkommen til bords.

Man samledes som sædvanligt om et nydeligt koldt bord med rød- eller hvidvin, som festudvalgets formand, Erik Carstensen, og hans hjælpere kunne være stolte af.

Med næsten traditionel regelmæssighed var der vanskeligheder med mikrofonanlægget, så godt var det, at både toastmasteren og de få talere havde stemme til at tale den store forsamling op.

Som talsmand for forældrekredsen holdt pastor *Johan Nielsen*, MF, en tale, der vekslede dej-

ligt mellem alvor og spøg. Den færøske sprog-tone, som han selv advarede imod, lagde måske netop en særlig charme til det, han sagde.

Fra lærerkollegiet havde man valgt at bede Arne Byberg på sin sidste aften på skolen om at bringe dens hilsen og lykønskning til dimittenderne.

Ind imellem blev der som sædvanligt sunget flere sange, forfattet til lejligheden.

Og da bordet efter et par timers forløb blev hævet, fortsatte man med dans og samvær i festsalen.

Under festen overrakte årskrus og boggave til *Jens Kjærum*, 3y, og *Susanne Andresen*, 3z.

Jubilarer 1977

Red. af Inge Winther

70 års jubilarer (kun medlemmer)

Realist 1907

Fhv. stationsforstander *Axel Kranholm*, Dr. Sofiesvej 72, 8., Roskilde.

65 års jubilarer (kun medlemmer)

Student 1912

Generalkonsulinde *Agnes Schrøder*, Uraniavej 2, 2., København V.

60 års jubilarer (kun medlemmer)

Student 1917

Fuldmægtig *Agnes Mikkelsen*, Kleinsgade 1, 4., København V.

Direktør, civilingeniør *Helge Petersen*, Solvangsvej 9, Glostrup.

50 års jubilarer

Spr. studenter 1927

Presseattaché, cand. jur. *Jørgen Andersen-Rodal*, Vesterbrogade 71, København V.

Redaktør *Gustav Biering*, Fuglebakkevej 89, København F.

Prokurist *Aase Carstensen*, Knud d. Storesvej 41 D, Roskilde.

Retsassessor *Gudrun Engberg*, V. Paradisvej 124, Holte.

Jørgen Engelstoft, afg. v. døden.

Fru *Karen Eilstrup Rasmussen*, f. *Gjørup*, Eggeslevinagle pr. Skælskør.

Lektor, fru *Ruth Elmby*, f. *Gram*, Solsortvej 43, København F.

Gudrun Hansen, afg. v. døden.

Lektor *Johannes Himmelstrup*, Dalvang 82, Brønshøj.

Prokurist *Henry Erland-Jensen*, Stenkløvervej 12, København NV.

Hemming Lauridsen, afg. v. døden.

Harald Schönan, afg. v. døden.

Skoleinspektør *Bodil Wilhelmsen*, Absalonsgade 1, Roskilde.

Advokat *Mogens Wiuff*, Skibbrogade 55, Kalundborg.

Matm. studenter 1927

Overlærer, fru *Gunhild Johansson*, f. *Andersen*, Odden Havneby, Sj. Odde.

Læge *Finn Andersen*, Forårsvej 24, Charlottenlund.
Frederik Boni, afg. v. døden.
 Ingeniør *Carl Christian Gravesen*, Randersgade 29, København Ø.
 Kontorchef *Svend Anker Gandrup*, Vibyevej 36, Viby Sj.
 Lektor *Leo Melchior Larsen*, Chr. X's vej 164, Højbjerg.
Poul Poulsen, afg. v. døden.

Realister 1927

Fru *Borghild Vigild*, f. *Andersen*, Ørumsgade 2, Århus.
 Fru *Else Schjørring*, f. *Andersen*, Mariendalsvej 39, København F.
Margrethe Andersen, afg. v. døden.
 Musikpædagog *Aase Bang*, Søvej 10, Birkerød.
Inga Olsen, f. *Blach*, afg. v. døden.
 Fru *Else Boberg Larsen*, f. *Borke*, Villa Skrænten, Stensballe pr. Horsens.
Fin Hafstrom, afg. v. døden.
 Fru *Sonja Sørensen*, f. *Hansen*, Gyldenløkvej 38, København S.
 Salgschef *Svend Aage Hildebrandt*, Kronborg Ladegårdsvej 56, Helsingør.
Vilhelm Ilsoe, afg. v. døden.
Helmuth Knudsen, afg. v. døden.
Carl Johan Larsen, udvandret.
 Politiassistent *Mogens Lindkvist*, Borgediget 10, Roskilde.
 Direktør *Axel Müller*, Nærumvænge Torv 23, Nærum.
 Fru *Edith Johansen*, f. *Nielsen*, Brokilde, Ll. Valby pr. Roskilde.
 Godsejer *Harald Olesen*, West Lexham Hall, King's Lynn, England.
 Prokurist *Georg Olsen*, Blegdanmen 44, Køge.
Borge Kjarulff-Pedersen, afg. v. døden.
 Købmand *B. Verner Petersen*, Ringstedgade 6, Roskilde.
 Underdirektør *Ejner Sewerin*, Klosterengen 37, Roskilde.
 Arkitekt *Ejgil Sørensen*, Fasanvej 11, Roskilde.
 Direktør *Kurt Tobiasen*, Apartamentos El Lobarro 2-F, Albir-Alfax Del Pi, Alicante, Spanien.

40 års jubilarer

Spr. studenter 1937

Fru *Norma Svendsen*, f. *Andersen*, Sct. Knudsgade 1, Ringsted.
 Fru *Edle Nielsen*, f. *Broe*, Elisabeth allé 23, Odense SV.
 Fru *Agnete Enig*, f. *Hald*, Margrethes allé 25, Fruens Bøge.
 Bibliotekar *Karen Hansen*, Det danske centralbibliotek, Gråsten bank, Kruså.
 Direktør *Thorkild Nordengaard*, Skovvænget 7, Videbæk.
 Fru *Jytte Jensen*, f. *Knudsen*, Brøddegade 19, Gudhjem.
 Fru *Asta Christensen*, f. *Larsen*, Fensmarksvej 17, Næstved.
 Landsretssagfører *Henning Svendsen*, Sct. Knudsgade 1, Ringsted.

Matm. studenter 1937

Skoleinspektør, cand. polyt. *Bent Bertelsen*, Vangeleddet 85, Virum.
 Underdirektør *Poul Christoffersen*, Svaneøllevvej 57, Hellerup.
 Skoleinspektør *Kaj Frier*, Clara Friisvej 7, Køge.
 Direktør, cand. polyt. & jur. *Ove Guldberg*, Skovvængen 18, Charlottenlund.
 Kommandørkaptajn *J. S. Ejnar Hansen*, Søværnets Eksercerskole, Avderød, Frederiksværk.
 Fru *Ingrid Hartmann Nielsen*, f. *Hartington*, Nævlingegård pr. Roskilde.
Ivar Hellborn, afg. v. døden.
 Civilingeniør *Kai Holbek*, Postbox 91464, West Vancouver B. C. Canada. V7V3P2.
 Lektor *Arne Christian Humlum*, Kysttoft 9, Kalundborg.
 Civilingeniør *Bendt Jørgensen*, Abildgårdsvej 167, Virum.
Hans Larsen, afg. v. døden.
Johanne Marie Larsen, afg. v. døden.
 Tandlæge, fru *Edith Engstrøm*, f. *Lund*, Kogtvedsvej 9, Svendborg.
 Statsgeodæt *Elvin Kejlsø*, Harpevej 4, Herlev.
 Mag. scient. *Tage Vincents Nissen*, Hyldeageren 11, Vedbæk.
 Direktør *Uffe Vagn Petersen*, Strandparken 49, Roskilde.
 Direktør, civilingeniør *Jørgen Rosenstand*, Kleinsmedevej 12, Randers.
 Direktør, civilingeniør *Carsten Worsøe*, Jægersborg allé 146, Gentofte.

Realister 1937

A-klassen:

Fru *Inge Margrethe Jensen*, f. *Albrechtsen*, Højvangsvej 17, Gøderup pr. Roskilde.
 Kommunelærer *Svend Bjerg*, Søndervangsvej 66, Glostrup.
 Fru *Lise Mahrt Olsen*, f. *Brusendorff*, Gedser præstegård, Strandvej 16, Gedser.
 Fru *Ellen Madsen*, f. *Christensen*, Vinagervej 21, Gentofte.
 Bibliotekar, fru *Ingrid Bak*, f. *Hansen*, Græsbakken 4, Veddelev strand pr. Roskilde.
 Expeditionssekretær *Verner Liebe*, Sorgenfriegade 6, København N.
 Fru *Kirsten Inger Nørregaard*, f. *Høyer*, Sandalsvej 1, Fredericia.
 Fru *Ketty Mikkelsen* f. *Jepsen*, Hælderne 14, Nærum.
 Fru *Inger Lise Busch-Larsen*, f. *Johansen*, Frederiksborgvej 72, Roskilde.
 Afdelingsingeniør *Vagn J. Kjeldsen*, Rolighedsvej 73, Risskov.
 Overlærer *N. Øjvin Kjeldsen*, Anne Marievej 11, Slagelse.
 Fru *Edith Gross*, f. *Kornerup Nielsen*, 242 Eutin, Hohre Berg 21, Vestsvskland.
 Fhv. gårdejer *Helge Alex Nielsen*, Borgediget 16, Roskilde.
 Tandlæge, fru *Inger Skendsved*, Ordrup Jagtvej 74, Charlottenlund.
 Kommandørkaptajn *Niels Find Olsen*, Strandlyst allé 5, Greve Strand.

Fru *Tove Dybdahl*, f. *Petersen*, Provstevænget 9, Roskilde.
 Fru *Ellen Boesen*, f. *Rasmussen*, Højagervej 29, Rungsted.
 Fru *Vibeke Helmer Hansen* f. *Sørensen*, Revningevej, Kerteminde.
 Fru *Ellen Brandt-Nielsen*, f. *Thorsen*, Odinsgade 8, Kolding.

B-klassen

Overdyrlæge *Hans Fr. Broe*, Kastanicallé 8, Nykøbing Mors.
 Fru *Bente Mangold*, f. *Dyrum-Nielsen*, Klosterengen 9, Roskilde.
 Fru *Kirsten Ellebæk Hansen*, f. *Mikkelsen Hansen*, Sv. Estridsensvej 12, Roskilde.
 Sproglærer *Laust Borello Hansen*, Nøkkedalen 5, Herlev.
 Apoteker *Helmath Ingvorsen*, Algade 8, Roskilde.
 Børnehavelærerinde *Anna Margrethe Jensen*, Kong Georgsvej 52, lejl. 6, København F.
 Fru *Grethe Pfeiffer*, f. *Jensen*, Snoldelev Brugsforening pr. Gadstrup.
 Husholdningslærerinde, fru *Else Anareasen*, f. *Kristiansen*, Ejdamsvej 27, Vigerslev pr. Borup.
 Fru *Ebba Johansen*, f. *Lorentz-Sørensen*, Broholm allé 10 A, Charlottenlund.
 Overdyrlæge *Hans David Madsen*, Pilevej 19, Struer.
 Lærer *Hans Michaelsen*, Hæssum Bygade 38, Otterup.
 Regnskabschef *Poul Erik Neve*, Ndr. Frihavns-gade 13 A, København Ø.
 Overassistent *Jytte Frøde Nielsen*, Grithsvej 1, Dragør.
 Boghandler *Mogens Svarre Nielsen*, Lats Dyrkøbsvej 19, Nr. Sundby.
 Overassistent *Karen Mahrt Olsen*, Grønagervej 28, København S.
 Lærer *Jens Anker Pedersen*, Kværkebyvej 2, pr. Ringsted.
 Navigator *Kaj Nørgaard Pedersen*, Knudsallé 74, Lyngby.
Erik Poulsen, udvandret til Sverige.
 Skoleinspektør *Svend Aage Sørensen*, Brostykkevej 99 A, Hvidovre.
 Fru *Lisa Petersen*, f. *Uhre*, »Jagtgården«, Ganløse pr. Måløv.

25 års jubilarer

Spr. studenter 1952

A-klassen

Fru *Birgit Valbjørn*, f. *Andreasen*, Gammel-dam 2, Nordborg, Als.
 Fru *Hanne Morgan*, f. *Brusendorff*, Turners Beach Rd., 7315 Ulverstone, Tasmanien, Australien.
 Fritz *Bredahl Gjerding*, Sønderparken 38, Ikast.
 Sekretær *Tove Kitty Hansen*, Hermann Triers Plads 5, 1. tv., København V.
 Fru *Inger Smedegaard*, f. *Hoffmann*, Solsikkevej 2, Haderslev.
 Lærer, fru *Helga Liengaard*, f. *Jørgensen*, Pilekrattet 12, Bjerringbro.

Stud. theol. *Dagny Kjærgaard*, Marielystvej 2, 1. th., København F.
 Lærer *Erik Olsen*, Klevekær 15, Svogerslev pr. Roskilde.
 Socialrådgiver, fru *Jenne Wandel*, f. *Rasmussen*, Schestedsvvej 5, Hellerup.
 Lærer *Birgitte Remmer*, Mariendalsvej 34 D, København F.
 Sygeplejerske, fru *Holga Pilegaard*, f. *Thingstrup*, Ornehøjvej 29, Lejre.
 Oversygeplejerske *Nora Due Østerbye*, Vestvej 11, Allerød.

B-klassen

Fru *Astrid Højsted Hansen*, f. *Andersen*, Astrupvej 47, Brønshøj.
 Gry *Birgit Geldorff*, afg. v. døden.
 Fru *Else Gerda Brøns Petersen*, f. *Hansen*, Hegnstofte 6, Tåstrup.
 Fru *Marie Sofie Pedersen*, f. *Jensen*, Tuemosegård, Førslev pr. Haslev.
 Socialrådgiver, fru *Lisa Gravcsen*, f. *Jepsen*, Kattensdal, Dronninglund.
 Musikpædagog, fru *Ingelis Loeb*, f. *Kann*, Klarskovvej, Eskilstrup Overdrev pr. Korsør.
 Bibliotekar, fru *Anna Eline Werner*, f. *Otzen*, Clara Frijsvej 9, Køge.
 Ambassaderåd *Ib Bjerregaard Pedersen*, Danas Plads 14, København V.
 Lægeseekretær *Inge Lis Ejegaard Pedersen*, Gl. Holmegårdsvej 3, Hillerød.
 Musikleder *Kirsten Skau Pedersen*, Kirkegårdsvej 7, Roskilde.
 Forfatterinden *Lis King*, f. *Petersen*, P. O. Box 503, Mahwait, New Jersey, 0730 U.S.A.
 Tandlæge, fru *Birthe Figenschou*, f. *Pilegaard*, Grønlandsveien 7, Tromsø, Norge.
 Magister *Jens Pinholt*, Gadebakken 14, Virring pr. Skanderborg.
 Fru *Ruth Ridder*, f. *Rasmussen*, Herstedøster Skolevej 4, Albertslund.
 Tandlæge, fru *Inge Harding Thomsen*, f. *Sick*, Skøvbrynet 75, Bagsværd.
 Fru *Addi Holmquist*, f. *Wolfe*, Karlbergsvägen 73, 2, 11335 Stockholm, Sverige.
 Overlærer, fru *Vita Helk*, f. *Wolf-Jürgensen*, Skolelodden 15, Jesie pr. Solrød Strand.
 Fru *Ellen Schmidt-Jensen*, f. *Østergaard*, Horsevangen 19, Bredballe pr. Vejle.

Matm. studenter 1952

A-klassen

Radiotelegrafist *Ole Fjelstrup Jensen*, Charlotteteager 74, Hedehusene.
 Lærer, fru *Jytte Skram Poulsen*, f. *Jørgensen*, N. Jespersensvej 10, København F.
 Overassistent *Jørgen Asker Jørgensen*, Hul-kørsvej 19 B, Hedehusene.
 Fotohandler *Mogens Kjærulff*, Evasvej 8, Værløse.
 Overlæge *Erik Larsen*, Sdr. Villavej 12, Rønne.
 Afdelingsleder, ex.pharm. *Otto Kargaard Madsen*, Båndholmvej 19, Veddelev pr. Roskilde.
 Lærer, fru *Birthe Højland*, f. *Møller-Christensen*, Hollandskevej 1, Helsingør.

Trafikflyver *Karl-Gunnar Petersen*, Jægervej 23, Dragør.
Tandlæge *Nils Uldal*, Frederiksborgvej 105 C, Roskilde.
Sygeplejerske, fru *Kirsten Hume-Petersen*, f. *Waage*, Abels allé 13, Friens Bøge.

B-klassen

1. reservelæge *Henning Andersen*, Sannasvej 11, Ålborg.
Direktør, civilingeniør *Helge Sten Bek*, Ringridervej 11, Hillerød.
Lærer, fru *Margrethe Gjessing*, f. *Dahn*, Præstegårdsveien 27, Oslo, Norge.
Civilingeniør *Ove Engholmer*, Rørsvej 1, Roskilde.
Overlærer *Asger Gjerrild*, Grønnegade 15, Nexø.
Lærer, fru *Inger K. Nymann*, f. *Hansen*, Langdalsvej 40, Brabrand.
Expeditionssekretær, major *Hans Jørgen Helk*, Skolelodden 15, Jersie pr. Solrød Strand.
Afdelingschef *Jens Hermann*, Magnoliavej 6, Helsingør.
Skolebibliotekskonsulent *Frederik Jacobsen*, Grønningen 30, Korsør.
Læge *Niels Børge Knudsen*, Hornbækvej 410, Tikøb.
Fru *Kirsten Lis Jensen*, f. *Larsen*, Bellisvej 23, Roskilde.
Dyrlæge *Jørgen Buus Lassen*, Humlemarksvvej 32, Glostrup.
Læge *Anne Lind*, afg. v. døden.
Advokat *Arne Chr. Madsen*, Mosegård Park 28, Værløse.
Lærer *Karl Henning Johansen*, Grenhusens 131, Hvidovre.
Assistent *Jørgen Vestergaard Muather*, Rørmosen 81, 2., Roskilde.
Grosserer *Otto E. C. Nielsen*, Hjemmevej 9, Søborg.
Cand. pharm., fru *Aase Engalsborg Hansen*, f. *Olsen*, Herringløsegård pr. Veksø.
Cand. pharm. *Sven Vedsø*, Fuglebakken 10, Bredballe pr. Vejle.

Realister 1952

A-klassen

Direktionssekretær *Henning Christens*, Kong Haraldsvej 10, Roskilde.
Agronom *Christen Frederiksen*, Kattingevej 22, Herslev pr. Roskilde.
Stud. theol., sekretær *Steffen Lorck*, Bybjergvej 21, Hørsholm.
Sekretær *Vibeke Hauschild*, Strandagervej 1, Hellerup.
Direktør *Peter Højsgaard*, Vestervang, Ll. Skensved.
Fru *Birthe Holst*, f. *Jeppesen*, Sångarvägen 18, 19147 Sollentuna, Sverige.
Agronom, gårdejer *Inge Herskind Jørgensen*, Hyldebjerggård, Særløse pr. Hvalsø.
Dyrlæge *Jørgen Chr. Steen Jørgensen*, Haarevej 65, Gelsted.
Civilingeniør *Poul Erik Kjems*, Fuglebakken 7, Roskilde.

Ingeniør *Per Klårholt*, Korsikavej 2, København S.
Kontorchef *Tonny Grønfeldt Larsen*, Himmelev Bygade 21, Roskilde.
Fru *Annemarie Roslind*, f. *Nielsen*, Bredgade 8, Årup.
Erna Nielsen, afg. v. døden.
Fru *Tove M. Knudsen*, f. *Petersen*, Hovedgaden 38, Hvalsø.
Navigationslærer *Hans Skeby*, Nordby, Fansø.
Radio- TV-tekniker *Adser Skov*, Bjergagervej 43, Lyngø.
Tegner *Ib Stigaard*, Algade 1, Roskilde.
Fru *Karen Hermann*, f. *Wraae*, Korinthsvej 7, København S.

B-klassen

Salgschef *Jørgen Andersen*, Præstehaven 14 B, 2. th., Herning.
Ingeniør *Per W. Andersen*, Baldersvej 13, Roskilde.
Lærer *Else Bådsager*, Skindergade 41, København K.
Fru *Birthe Larsen*, f. *Christensen*, Glimvej 7, Glim pr. Roskilde.
Fuldmægtig *Mogens Christensen*, Skovvadbrovej 3, Bjerregrav pr. Randers.
Fru *Ellen Gray*, f. *Frandsen*, 31 Maxwell Av. Bearsden C 61-1 P A, Glasgow, Skotland.
Fru *Ketty Dahli*, f. *Jensen*, 10 Hønskollen, 1375 Høin, Oslo, Norge.
Fru *Inga Andersen*, f. *Johansen*, Knud d. Storsvej 38, Roskilde.
Fru *Jytte Dorthea Jacobsen*, f. *Larsen*, Toften 10, Havdrup.
Lærer, fru *Merete Hunniche*, f. *Vad Larsen*, Skrænten 8, Skelskør.
Fru *Lis Jacobsen*, f. *Laurson*, Fagerbo 10, Vedbæk.
Fru *Else Lyngbæk*, f. *Mortensen*, Strandvejen 16, Jyllinge pr. Roskilde.
Fru *Bendte Filtenborg*, f. *Nielsen*, Præstegården, Rødding.
Fru *Marianne Larsen*, f. *Nielsen*, Lerskovhus pr. Birkerød.
Vagn Kai Nielsen, afg. v. døden.
Fru *Hanna K. Holmgaard Nielsen*, f. *Olsen*, Glinthøjgård, Gundsøllillevej 60, Gerdrup pr. Roskilde.
Kontorchef *Asger Pilegaard*, Ave Vert Chasseur 48, 1180 Bruxelles, Belgien.
Fritidspædagog, fru *Karen Grethe Andersen*, f. *Weiss*, Charlotteager 43, Hedehusene.

Roskilde
Katedralskole

KILDEKALK

Ny pedel

Som afløser for Døssing har Roskilde Katedralskole ansat *Jan Eriksen* som skolens pedel. Han assisteres i sit arbejde af *Kjeld Andersen*.

Jan Eriksen er 31 år gammel og kan således, om alt ellers går vel, leve op til skolens tradition omkring pedelstillingen, der netop ikke er en stilling, men et livsværk.

Social uligevægt?

Gennem tiden har det været diskuteret op ad stolper og ned ad vægge, om elevsammensætningen i den højere undervisning er »socialt retfærdig«. Diskussionen bygger nok på en lidt naiv opfattelse af, at det er noget man kan diktere ad politisk vej.

Til enhver tid har det vel været en kendsgerning, at børn fra hjem med forståelse for kundskabernes betydning blev bragt til studierne, – selv med store menneskelige og økonomiske ofre fra mange af disse hjem. Dengang »Hroar« blev stiftet, d.v.s. i 1887, gik der 28 elever i 5. og 6. klasse (svarende til de nuværende gymnasieklasser). De kom fra følgende hjem:

Skolefolk	5
Embedshjem	9
Landbrug	7
Tjenestemænd u. eksamen .	1
Håndværk o.l.	4
Handel	2

Henvendelser til

Roskildenser-Samfundet

sendes til sekretæren: *Inge Winther*, Skomagergade 3, 4000 Roskilde. Tlf. 03 – 35 65 02.

Samfundets girokontonr. er: 2 00 71 50.

Roskilde Domkirke brænder –!

Den 18. maj 1900 kl. 10.35 blev der til brandvæsenet i Roskilde og i København afgivet prøvealarm.

Roskilde Brandvæsen mødte op med 22 håndværkere og en dampsprøjte, der kunne hente vand fra 3 haner. Desværre viste redningsstigen sig at være 3 alen for kort til at kunne nå en vigtig luge.

Brandvæsenet i København kunne 17 minutter efter alarmen melde »indladning klar« for en dampsprøjte med tender, 1 redningsstige og 6 heste. Mandskabet bestod af chefen, en brandfuldmægtig, 4 underofficerer og 16 menige.

Efter 30 minutters kørsel ankom man til Roskilde, hvor udladningen kun tog 6 minutter.

Inden en times forløb kunne man altså køre op foran domkirken og påbegynde slukningsarbejdet.

Ganske godt præsteret på den tid, ikke?

Kontingent

Årskontingentet til Roskildenser-Samfundet er 30 kr.

De første 8 årgange (efter afgang fra Roskilde Katedralskole) betaler dog kun 10 kr. årligt. Livsvarigt medlemskab koster 400 kr. én gang for alle.

Vi beder læserne benytte det vedlagte giroindbetalingskort.

Bidrag til Studie- og uddannelsesfonden kan sendes ved hjælp af samme girokort. Skulle livsvarige medlemmer ønske at støtte denne fond, anføres alene beløbet ud for teksten om fonden på kortets bagside.

INDHOLD

Generalforsamlingen	1
Tak for begyndelsen!	2
Roskildenser-Samfundets bestyrelse	2
Nyt bestyrelsesmedlem	3
Øer i tidens malstrøm	3
Klubben »Hroar« - 90 år	8
Byen i Africa	10
»Litteratur om Roskilde amt«	12
Stanley Døssing	13
De seks (sex?) nonner	13
Generalforsamlingen den 6.11. 1976	14
Års- og jubilærfesten 1976	15
Festen for de sidste fem årgange	16
Dimission på Roskilde Katedralskole 17. juni 1977	17
Dimittendfesten 1977	19
Jubilærer 1977	19
Kildekalk	23

OMSLAGET:

I begyndelsen af 1940'erne indførtes et emblem for Roskilde Katedralskole.
Trods dets diskrete størrelse og farvemæssigt smukke udførelse i guld, hvidt og
rødt slog det aldrig rigtigt an.

Nu findes det i guldbogstaver til højre for skolens hovedindgang
sammen med ordene ARTIBUS INGENUIS.

ROARS KILDE

Udgivet af Roskildenser-Samfundet.

Redaktionsudvalg: Grete Sieck, Fl. Vessel og Ernst Willumsen (ansvarsh.).

Redaktørens adresse: Nyvej 12 A, 1851 København V.

Tlf. (01) 31 31 61.